

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

4. De decimis, quid sint, & quo jure debitæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

perum raptoribus, usurariis manifestis, & aliis similibus, ut fufius videre licet apud Clem. Romanum, *lib. 4. Constitut. Apostolic. c. 6.* Idque in detestationem hujusmodi criminum: ut ita rejecti, respiciant, neve Ecclesia videatur delictorum faulrix, oblationes ex maleficio percipiendo.

Insuper non à publicis pœnitentibus: nec item, secundum aliquos, à meretricibus: neque ab his, qui aliena offerunt, *c. Causa Carpentis, in verb. s. de propriis inf. De verb. signif. Sed & indignum est offerre Deo, quod non dignatur homo accipere, can. fin. Distinct. 49.*

Laicis autem interdictum est, sub pœna Papalis excommunicationis, oblationes percipere, vel aliis percipiendas committere, *can. Quia sacerdotes 13. & seq. x. q. 1. Conc. Trid. Sess. 22. cap. 15. & cum sint eorum incapaces, non valent consuetudo, in contrarium.*

Sed nec religioſi eas percipere possunt, nisi delicta Rectoris Ecclesie, vel per ordinationem Ecclesie, vel tamquam ministri altaris. *Y. de can. Oblationes cum duobus seq. xlii. q. 2. & pan. in canonicis xvi. q. 7.*

§. IV.

De Decimis, quid sint, & quo jure debita.

1. Decima & in genere & specialiter sumitur.
2. Specialiter, prout est pars fructuum nō taxata, & taxata.
3. 4. Decimas deberi solo jure Ecclesiastico.
5. 6. Multorum fructuum & insolitas non deberi decimas.

Decima in genere nihil aliud est, quàm cuiusque rei decima pars, quæ Principibus, aut Sacerdotibus seu Ministris Ecclesie persolvitur, quæ detrahitur & relinquuntur novem. Hic verò specialius sumitur pro decima sive decimis Ecclesiasticis, id est, decima parte bonorum omnium mobilium, seu fructuum, jure quæſitorum, Ministris Ecclesie quotannis persolvenda.

Dico, bonorum omnium mobilium; quia id colligitur ex *c. Non est 22. in verbis, & de omnibus bonis decima &c. v. Nuntios 6. ibi de apibus & de omni fructu, h. c. Dixi, jure quæſitorum, ex cap. Transmissa 23. ibi, quia fidelis homo &c. h. tit.*

Species enim furti est, de alieno largiri, & beneficii debitorem sibi acquirere, *l. Si pignore 54. D. De furtis.* Dixi, pro decima parte, ex *c. 1. & per tot. h. t.* quia licet subinde solvatur duodecima, vicesima vel alia, tamen portio illa semper habetur pro decima.

Ut autem intelligatur; quo jure debita sit Decima, notandum est, Decimam posse dupliciter considerari; primò quatenus est pars quædam fructuum, quos percipimus, non tamen certa & definita, sed tanta, quanta ad debitam Clericorum, nobis spiritualia ministrantium, & pro nobis preces Deo fundentium, sustentationem est necessaria, sive sit decima, sive octava, vicesima, vel alia pars. Et in hac acceptione latis convenit inter omnes, decimam deberi non modò jure naturali, sed & divino, quia utrumque jus præcipit, ut Ministris Ecclesie, nobis spiritualia subministrantibus, necessariam sustentationem præbeamus, juxta illud Pauli, *1. Corinth. 9. Si nos vobis spiritualia seminavimus, magnum est, si nos carnalia vestra metamus, & illud Christi, Dig- gus est operarius mercedem.*

Secundò, considerari potest, quatenus est certa & taxata pars fructuum, de qua hac tota est difficultas, an debeatur jure naturali & divino, an verò solo Jure Canonico. Et quidem in veteri lege debitam & solutam fuisse decimam partem constat ex *Levit. 22. & 27.*

An verò etiam in lege Evangelica jure debeatur divino, non ita constat. Debet ergo jure communis est Canonistarum opinio; Primò ex *Matth. 23. v. 23.* ubi cum dixisset Christus, *Decimatis mentham & anethum,* subjungit, *Oportuit hæc facere & illa non omittere:* nam verbum, oportuit, indicat obligationem juris divini. Secundò ex illo *Matth. 5. Nisi abundaverit justitia vestra plusquam Scribarum & Phariseorum, non intrabitis in regnum caelorum:* nam inde sequitur, quod si illi solverint decimas ex præcepto divino, multò magis nos teneri. Tertio ex variis Capitulis *h. t. v. Parochianos 14. Tua 25. & seq. c. In aliquibus 32. in fine & aliis; variisque Canonibus, ut can. Decimas can. Decima, & can. ult. xvi. q. 1. & similibus:* ex quibus colligi videtur, decimas deberi ex constitutione divina, quippe quæ non ab hominibus, sed ab ipso Deo sint institutæ, in signum, inquit Pont. universalis dominii, quasi quodam

titulo specialit sibi Dominus decimas reservaverit. *Cum non sit 33. hoc tit.*

4. Attamen veteri & receptior est contraria Theologorum sententia, istam quotam temporis legis Evangelicæ solo jure Ecclesiastico, jam inde a temporibus Apostolorum debitam fuisse, & deberi: quam sequitur Covarruvias *1. Par. resol. c. 17. & Canil. de Decimis 3. n. 7. & seqq.* quia in lege Evangelica nullum extat præceptum de hujusmodi quantitate fructuum persolvenda, sed dicitur dumtaxat, ministris rerum spiritualium congruam deberi sustentationem: nisiquam autem habetur, an decima, vel alia pars fructuum debeatur. Deinde si juris esset divini, non posset consuetudine tolli aut minui, & tamen tolli aut minui posse, constat ex *d. c. In aliquibus 32. §. fin.*

5. Imò in quibusdam locis multorum fructuum, ut oleum, raparum, fabarum, & similia, sublatæ sunt decimæ. Erhinc Carolus V. Imp. anno 1520. edixit in Belgio, ne à subditis suis exigenter decimæ eorum fructuum, de quibus à quadraginta retrò annis nullæ exactæ aut solutæ, fuissent, licet non incogniti essent fructus. Et postmodum declaravit, ut de insolitis fructibus solverentur decimæ, si in aliis locis, ubi soliti sunt seminari & colligi, solitæ sint solvi. Deficiente verò consuetudine ad jus commune recurrendum est, quo jure decimæ debentur de omnibus rebus, quas terragignit. Huc facit, quod ex Boetio, ad *Consuet. Biterrie.* refert Zypæus *hoc tit. n. 2.* Episcopum Abbiensem, cum decimas exegisset crocorum, ac subditi solutionem detestarent, eo prætextu, quod antea eas non solvissent, sententiam pro se obtinuisse, ea ratione, quod aliis in locis decimæ de croco solverentur. Memorat idem, Brabantæ Concilium 2. *Aprilis 1645.* pro Abbate Canonicorum Regularium S. Gertrudis Lovanii judicasse, non censeri novas decimas lignorum, in locis, ubi ex lignis decimæ solvantur, quamvis silvæ infra quadraginta annos plantatæ vel sponte enatæ essent. Addit ibidem, in materia panicis judicasse eundem Senarum contra incolas de Willebroeck eamque sententiam quoad omnes jus facere, cum decidat qualitatem istius frumenti, scilicet quod sit decimabile.

6. Non obstat præceptum legis veteris de

decima solvenda: quam cum illud fuerit judiciale, & non morale, morte Christi abrogatum fuit licet auctoritate Ecclesiæ de novo fuerit constitutum, ut decima pars solveretur.

Non obstat quoque, quod ex Matth 23 allegatum fuit: quia Christus ibi loquitur de tempore illius legis, quo decimæ jure divino debite erant.

Pariter non obstat illud, *Nisi abundaverit justitia vestra &c.* quia debet esse major, non in solvenda decima (alioquin deberemus plus quam decimamolvere, quandoquidem illi accuratissimè decimam de omnibusolverint) sed in reformandis internis affectibus, quia justitia illorum solum erat externa, putabantque sufficere, si non occiderent, aut non mæcharentur tertius; interiora verò negligebant.

Non obstant denique Jura in contrarium allata, cum aliis similibus: in iis enim decimæ dicuntur deberi ex constitutione divina, quia scilicet, quod debeantur, ortum habet ex constitutione & lege divina in veteri Testamento, ad cujus imitationem Ecclesia eas solvi præcipit in novo Testamento. Vel dicendum, in iis non sumi decimas, prout sunt certa & definita pars fructuum, quo pacto dicimus deberi solum jure Ecclesiastico, sed prout sunt pars fructuum, necessaria Clericis, ad congruam eorum sustentationem.

Dicuntur autem decimæ esse Dei & solvi Deo, quia solvantur ministris Ecclesiæ; quibus quod solvitur & datur, Deus sibi solvi & dari dicit.

Dicuntur etiam subinde non posse minui, quamdiu scilicet viget Ecclesiastica, quæ ad imitationem legis veteris hanc quotam justissimis de causis taxavit, præceptum jam abrogatum renovando.

§ V.

Ex quibus rebus decimæ debeantur & quotuplices sint.

1. *Debentur ex omnibus omnino fructibus, & lucro negotiationis.*
2. *Decimæ aut Prædiales, alia Personales, alia Mixta.*
3. *Differentia inter has species.*

1. **I**ure igitur communi debentur decimæ de omnibus fructibus terræ, veluti de frumento, græ-